

PROGRAM

Coordonate ale profilului etic al magistratului. Noile exigențe ale evaluării morale a procurorului

Prezentare generală

Consiliul Superior al Magistraturii , reprezentat în acest proiect de Alexandrina Radulescu, în colaborare cu Seminarul ProEtica al Departamentului de Filosofie al Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, reprezentat de conferențiar dr. Ion Copoeru, coordonator al seminarului, lector dr. Imre Ungvari-Zrinyi și lect. dr. Mihaela Frunză, specialiști în etică, titulari ai cursurilor de profil la sus-mențioanta instituție, au demarat o acțiune de implementare a Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, adoptat prin *Hotărârea CSM nr. 328*, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 815, din 8 septembrie 2005.

Din desfășurarea proiectului de implementare a Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, a rezultat cu claritate necesitatea distingerii, cel puțin parțiale, între rolurile și provocările de natură etică specifice funcției de judecător, respectiv procuror. Prima parte a proiectului a avut ca principal rezultat elaborarea unei propuneri de Cod de etică pentru judecători, înaintat spre discuția Consiliului Superior al Magistraturii și publicat în culegerea „Dileme morale și autonomie în contextul democratizării și al integrării europene”, editura *Casa cărții de știință*.

ProEtica și Consiliul Superior al Magistraturii au propus continuarea proiectului inițial (axat pe coordonatele profilului etic al judecătorului) și extinderea lui pentru a degaja specificul etic al activității procurorilor și care să fie reflectat în secțiunea dedicată procurorilor în noul Cod de etică al magistratului. Introducerea și dezvoltarea unei dimensiuni morale are ca scop creșterea eficienței actului de justiție și echipa proiectului și-a propus ca prin dezbateră argumentată cu privire la necesitatea acestei extinderi, dezvoltarea, pe baza unor activități interactive, a specificității profesiei de procuror relației și eficiența actului de justiție, analizarea modului în care aspectele morale ale comportamentului profesional sunt luate în considerare

în evaluarea activității profesionale a procurorilor¹ și discuțiile libere între participanți și între aceștia și formatori, să deblocheze comunicarea interpersonală cu privire la chestiuni etico-morale și să îmbunătățească relația și comunicarea dintre cele două categorii, respectiv cea de judecător și cea de procuror.

De asemenea, formarea, consolidarea unui mediu organizațional favorabil reflecției morale colective și asumării responsabile de către procurori a exigențelor morale se preconizează să fie obținută prin instituționalizarea și permanentizarea activității de reflecție moral-profesională, dezvoltarea unor habitusuri de comunicare în cadrul profesiei, în special la nivelul instituțiilor de bază, astfel încât acestea să devină organizații capabile de învățare.

De asemenea dorim să favorizăm instituirea unor habitusuri de reflecție morală la nivel individual și colectiv și să dezvoltăm împreună cu procurori, instrumentele necesare managementului eticii în profesie.

Rezultatele scontate ale proiectului sunt: identificarea provocărilor de natură etică specifice îndeplinirii funcției de procuror; obținerea, în cadrul reuniunilor de lucru, a unui feed-back consistent din partea procurorilor angrenați în proiect cu privire la dificultățile implementării codului deontologic al judecătorilor și procurorilor în versiunea lui prezentă; elaborarea unei propuneri de completare a proiectului de Cod de etică rezultat din proiectul inițial cu capitole specifice activității procurorilor. Propunerea se va baza pe ideile procurorilor angrenați în proiect, rolul experților în etică fiind, ca și în prima parte, cel de experți-consultanți.

Pentru fiecare dezbatere sunt selectați de parchete un număr de 12 - 15 participanți dintr-un județ, procurori, bărbați și femei, din toate categoriile de vârstă. Pentru a facilita exprimarea liberă, se alege de preferință săli de reuniuni din locații neutre (fundații, universități)

Partea a doua a proiectului „Coordonate ale profilului etic al magistratului. Noi exigențe ale evaluării morale a procurorilor” va urma o metodologie similară cu cea utilizată în prima parte (vezi Raport final Cod etic judecătorești). Succesul proiectului inițial, împreună cu experiența acumulată deja de echipa implicată în proiect, ne îndreptățește să sperăm cu bune temeiuri că obiectivele anunțate ale proiectului sunt realizabile.

Până în prezent s-au realizat întâlniri cu procurorii în Timișoara (iulie 2007), Cluj (05.noiembrie 2007), București (noiembrie 2007) și Craiova (decembrie 2007) și urmează ca echipa proiectului să se mai întâlnească în februarie 2008 cu procurorii din Bacău și Constanța.

---

¹ prin aceasta proiectul de față se leagă deopotrivă de seria de activități referitoare la introducerea unui nou sistem de evaluarea a activității profesionale a judecătorilor în România.

Întalnirea cu procurorii din raza de competență a Parchetului de pe lângă Tribunalul Cluj

Pentru a avea un punct de pornire la întocmirea unui cod deontologic al procurorilor s-au pus în discuție următoarele caracteristici ale procurorilor:

- _ puterea
- _ respectabilitatea
- _ independența
- responsabilitatea

Discuțiile pe aceste teme au născut întrebări al căror răspuns este necesar să fie dat cât mai clar și mai real pentru a putea defini corect toate aceste caracteristici ale procurorilor.

Întrebările de natura: Pe cine reprezintă procurorul? Care este scopul activității lui? Ce înseamnă independența? Este responsabilitatea lui pe măsura puterii și a independenței sale?

Răspunsurile date la aceste întrebări sunt menite să descrie și să definească puterea, respectabilitatea și independența procurorilor așa cum sunt ele înțelese la ora actuală. De asemenea unele răspunsuri pot să pună în evidență cauzele care viciază rezultatele muncii procurorilor și greutățile cu care se confruntă ei în lupta contra infracționalității.

Întâlnirea cu procurorii din raza Parchetului de pe lângă Tribunalul București.

Seminarul a fost gazduit de “Casa Lovinescu”

Cei mai mulți dintre participanți erau procurori cu vechime mică, de la parchetele locale din capitală iar din temele abordate cele mai atractive au fost:

Natura tensiunilor existente între independența procurorului și subordonarea ierarhică.

În parchetele mici este posibil ca procurorii să se simtă mai limitați în independența lor decât în parchetele mari?

Atitudinea proactivă a procurorului în momentul sesizării din oficiu poate să fie limitată de precauții, autocenzura cauzată de presiunea presei atunci când este vorba despre o personalitate locală, reacția colegilor față de cazul mediatic?

În general a fost mai ușor pentru participanți să ***spună ceea ce nu trebuie să facă un conducător de parchet*** pentru a îngădi independența și libertatea de mișcare a procurorului în cercetarea cazului dat spre instrumentare, una dintre soluții fiind aceea de a spori costurile pentru comportamentul ne-etic al actului de control.

Întâlnirea cu procurorii din raza de competență a Parchetului de pe lângă Tribunalul Dolj

Seminarul a fost găzduit de Casa de cultură din Craiova

Tema specifică pentru întâlnirea cu procurorii din Craiova a fost de a descrie bunele practici în activitatea parchetelor .

La întrebarea: cum poate contribui conducătorul parchetului la sporirea eficienței procurorului? s-au conturat următoarele răspunsuri:

Prim procurorul este obligat să asigure suportul logistic procurorilor pentru instrumentarea cazurilor ; să evite supraîncărcarea cu dosare a procurorilor prin repartizarea echilibrată a cauzelor; facilitarea comunicării cu poliția judiciară prin elaborarea unor ordine comune și unificarea procedurilor; recunoașterea eforturilor procurorilor ; armonizarea intereselor profesionale ale procurorilor din cadrul unei unități de parchet, dezvoltarea motivației comune pentru acțiune.

Procurorii participanți la seminar au căzut de acord ca , în activitatea profesională au

obligația de independență în considerarea căreia pot întreprinde următoarele acțiuni care pot garanta și prestigiul profesional:

Să se îngrijească de pregătirea profesională continuă;

Să găsească timpul necesar și să depună străduință pentru dezbaterăa conduitelor profesionale etice;

Asumarea deciziilor luate pe seama unei conștiințe libere să se realizeze la un nivel înalt.

Din aceste câteva întâlniri am înțeles că în aflarea adevărului, apărarea lui și apărarea ordinii de drept, în viața profesională a procurorilor apar situații care, aparent limitează atitudinea proactivă pentru că între independența individuală și subordonarea ierarhică nu există o graniță clară, neechivocă. La aceste situații profesionale resimțite ca atare de procurori se impune a se găsi o rezolvare pentru ca evaluarea lor să fie una corectă iar rezultatele muncii lor să reprezinte scopul și îndeplinirea misiunii legale pe care o au.